

Inleiding

Eind 2015 is de HOZE-groep opgericht met als doel het in stand houden van de zwemvoorzieningen in alle vier de hoofdkernen van de gemeente Hollands Kroon. De leefbaarheid van de kernen is voor een groot deel afhankelijk is van de aanwezige culturele, sociale en sportvoorzieningen. Zwemmen is goed voor de volksgezondheid een breed sportaanbod kan een positieve bijdrage leveren aan de jeugdzorg.

Het raadsbesluit uit november 2017 vormt de kaders waarmee we werken voor de periode 2018-2022. De raad heeft het volgende besloten:

- De vier binnenzwembaden in Hollands Kroon nog 15 jaar open te houden onder voorwaarde van stabiele exploitaties en inzet van vrijwilligheid.
- Het college opdracht te geven om met HOZE overeenstemming te bereiken over zelfbeheer bij de uitvoering van onderhoud en ondersteuning in de bedrijfsvoering door inzet van vrijwilligers.
- Het budget van € 1.254.026 te bestemmen voor onderhoud van de zwembaden, conform de onderhoudsprognose in de rapportage van de KNZB.
- Een reserve zwembaden te vormen, waar besparingen in de exploitatie aan worden toegevoegd en waaruit toekomstig onderhoud bekostigd kan worden.
- Het incidentele budget (€ 1.254.026) vanuit de reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen over te hevelen naar de nieuw te vormen bestemmingsreserve zwembaden.
- De intentie uit te spreken om in 2023 een extra storting in deze reserve te doen voor het noodzakelijk uit te voeren onderhoud, als het door besparingen opgebouwde budget daarvoor niet toereikend is.

De onderdelen waar we in dit document op in gaan zijn:

- Inzet van vrijwilligheid
- Exploitatie
 - o Verzelfstandiging van de baden
 - o Toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves

Inzet van vrijwilligheid

Aan de inzet van vrijwilligheid wordt op verschillende wijze per locatie invulling gegeven, afhankelijk van de behoeften. Zo kan het wegwerken van achterstallig onderhoud een urgent punt zijn, maar ook het oplossen van personele tekorten.

Afgelopen jaar zijn er achtereenvolgens twee cursussen georganiseerd die hebben geleid tot de beschikbaarheid van een achttal nieuwe Lifeguards. Dit is het begin van extra mogelijkheden voor toezicht en veiligheid.

In de komende paragrafen wordt per locatie ingegaan op de voortgang van het traject wat we zijn ingeslagen en wat per locatie de prioriteiten en toekomstvisie is.

De Venne

Zwembad De Venne vervult een belangrijke sociale rol in de Wieringer gemeenschap. Het wordt vooral veel gebruikt door ouderen en andere doelgroepen. Bij de jeugd zijn de discoavonden erg in trek en worden er uiteraard zwemdiploma's behaald. Met een geboortecijfers van rond de tachtig per jaar blijft het aantal lezwemmers beperkt. Dat is inherent aan een kleine gemeenschap.

Het bad heeft het afgelopen jaar flinke tegenslagen gehad door ziekte en personeelsgebrek. Hierdoor zijn de kosten flink toegenomen en de inkomsten door gedwongen sluitingsuren verminderd.

Een vast team is een belangrijke factor van een zwembadorganisatie. Daarom streeft het stichtingsbestuur naar een overname van de exploitatie vanaf 1 januari 2020, waardoor het mogelijk wordt om personeel in dienst te nemen.

Om de aantrekkingskracht van het zwembad te vergroten willen we de volgende acties ondernemen:

- Het aantal gebruikersgroepen wordt zo mogelijk uitgebreid. Er zijn ideeën voor nieuwe doelgroepen. Het bestuur zal zich inzetten voor meer gebruik van het bad door de jeugd en heeft hierbij vooral ook de basisschooljeugd in het vizier.
- Het vrijzwemmen in de vroege ochtenden voor 'Vroege vogels' zal worden uitgebreid.
- Tijdens de weekenden en de vakantieperiodes zal vooral het vrijzwemmen meer ruimte moeten krijgen. De stichting richt hierbij de pijlen ook op de recreanten van de campings op Wieringen. Vanuit het zwembad is er toegang tot een zonneweide, echter wordt hier weinig tot geen gebruik van gemaakt. Deze buitenruimte willen we weer aantrekkelijk. Bij alle recreatieve activiteiten proberen we vrijwilligers in te zetten.
- In 2018 zijn 6 Lifeguards opgeleid welke sinds eind 2018 een aantal uren per week toezicht houden. We willen proberen om ook in 2019 een aantal mensen op te leiden tot Lifeguard.
- Het zwembad is nog in redelijk goede staat en heeft naar alle waarschijnlijkheid nog geen grote onderhoudsbeurten nodig. Technisch onderzoek heeft slechts kleine zaken aan het licht gebracht. Indien ze wel noodzakelijk zijn zal gebruik worden gemaakt van enerzijds de reservepot van de HOZE-baden en anderzijds van de landelijke subsidieregelingen die beschikbaar zijn.
- Na alle jaren is het bad wel toe aan een frisse schilderbeurt van de kozijnen en mag de omgeving wel eens onder handen worden genomen. Daarnaast is er vraag naar een paar parkeerplaatsen voor invaliden en kan door het snoeien van de struiken het bad wat meer in het zicht komen te liggen. De Stichting zal hiervoor trachten een groep vrijwilligers enthousiast te maken.
- De stichting onderzoekt de mogelijkheden of de accommodatie zou kunnen worden uitgebreid met een grotere publieke ruimte waardoor een kantine zonder alcohol mogelijk wordt. Deze ruimte zou dan voor andere gebruikersgroepen kunnen worden ingezet. Hierdoor zal de sociale functie van het zwembad worden vergroot en kunnen de inkomsten worden gebruikt voor exploitatie.
- Het bestuur onderzoekt de mogelijkheden van het gebruik van elektronische toegangspoortjes en een ander kaartstelsel. Hierdoor komt weliswaar de functie van kassamedewerker in een ander daglicht, maar zal deze functie meer die van gastvrouw worden en dus zeker niet vervallen op tijden dat dit wenselijk en noodzakelijk is.

De Terp

Sinds de oprichting van de HOZE groep heeft de Stichting Sport en Welzijn Wieringermeer zich ingezet voor zwembad de Terp.

- Groot onderhoud: in overleg met elkaar hebben we de gevel gerenoveerd, schilderwerk buitenom laten verrichten en met een hele grote groep vrijwilligers buitenom gesnoeid en gras gemaaid. Het onderhoud buitenom is functioneel gedaan met in ons achterhoofd de wetenschap dat mogelijk met de ontwikkeling van Campus de Terp een nieuw zwembad zal worden gebouwd.
- Vrijwilligers: 2 personen hebben de cursus lifeguard gevolgd en kunnen wanneer nodig ingezet worden om het personeel te ondersteunen. Verder is een groep van 7 dames actief w.b. diverse specifieke schoonmaakwerkzaamheden.
- Bezoekersaantallen: Onze doelstelling is om meer bezoekers te trekken. Hiervoor benaderen we met veel activiteiten actief de pers. We maken het zwembad meer zichtbaar. Bedrijven willen we actief benaderen om hun personeel zwemtijd aan te bieden. Inmiddels heeft dit een voorzichtige start gemaakt. Verder is er contact geweest met alle zorgboerderijen in de Wieringermeer en dit krijgt een vervolg waarbij we zwemtijd aan gaan bieden voor deze speciale doelgroep.
- De eerste kwartaalcijfers 2019 laten een groei zien van 900 bezoekers t.o.v. 2018!
- We voeren 3-wekelijks overleg met de manager en een aantal vrijwilligers en een 6-wekelijks overleg met het personeel.

Voor de toekomst hopen we met een gevarieerd aanbod het bezoekersaantal constructief te verbeteren en middels een effectieve programmering zo efficiënt mogelijk te werken. Dit alles staat en valt met de enthousiaste inzet van het personeel ondersteund door vele vrijwilligers.

De Wirg

Stichting binnenbad de Wirg i.o. is nog informeel georganiseerd. Formele oprichting van de stichting wordt gedaan wanneer dit geëist wordt of wanneer dit een betere bijdrage levert dan de huidige opzet.

Tot nu toe heeft de Stichting i.o. zich voornamelijk gericht op het organiseren van het noodzakelijke onderhoud. De technische installaties verkeerden in zeer slechte staat en de eerste gemaakte stap is het vervangen van de luchtbehandelingsinstallatie. Deze klus is nu nagenoeg afgerond. Dit zal naast energiebesparing een beter binnenklimaat tot gevolg hebben waardoor minder schimmelvorming zal optreden en materialen langer meegaan. De volgende stap is het vervangen van de regelapparatuur. Dit zal ook bijdragen aan energiebesparing, veel onderdelen zijn niet meer functioneel en worden nu handmatig bediend. De 40 jaar oude c.v.-ketel zal in dit kader ook worden vervangen.

De Wirg is sterk in leszwemmen heeft daardoor zeer goede financiële resultaten. In overleg tussen management en stichting zijn kleine aanpassingen aan het rooster gemaakt om de minst rendabele uren te vervangen door beter bezochte activiteiten. Ook tariefsaanpassing voor enkele nieuwe 'georganiseerd vrij zwemmen' evenementen zoals discozwemmen en themamiddagen rond Halloween en de Nieuwjaarsduik.

In de Wirg zijn nog geen zwem- of sportverenigingen actief. Dit maakt het in vergelijking met andere baden moeizamer om actieve vrijwilligers te werven voor bijvoorbeeld toezichtstaken en de lifeguardcursus. Daar staat tegenover dat het huidige personeelsteam het zwembad adequaat en met goede financiële resultaten exploiteert.

Naar de toekomst toe wil de Stichting bij voorkeur geen directe operationele bevoegdheden aangaan. Vooralsnog kunnen deze taken belegd blijven bij het huidige team in dienst van de Gemeente Hollands Kroon. Naar de toekomst toe zullen wij op zoek gaan naar externe partijen die deze taken overnemen. De taken van de Stichting zullen dan beperkt blijven tot het onderhoud en verhuur van de faciliteiten.

Den Kriek

Zwembad Den Kriek wordt al meer dan 40 jaar door stichting “Den Kriek” geëxploiteerd, met als doel: een optimaal maatschappelijk en financieel rendement van de voorziening voor de gebruikers van accommodaties.

Het stichtingsbestuur bestaat uit 5 vrijwillige bestuursleden. De hoofdgebruiker van het zwembad is zwemvereniging “Ouwe Veer” met meer dan 50 actieve vrijwilligers.

Samen zetten wij ons in om verschillende doelgroepen activiteiten aan te bieden. Dit zijn onder andere recreatieve zwemmers, therapiezwemmers, leswemmers, (zwem-) verenigingen en doelgroepen zoals ouder en kind zwemmen, senioren zwemmen en mensen met een beperking.

Vanaf 2019 is de bijdrage van de Gemeente voor de exploitatie en beheer van het zwembad bijgesteld naar € 135.000 Dit betekent een verlaging van € 30.000 ten opzichte van de voorgaande jaren. De afgelopen 2 jaar zijn wij er in geslaagd om de personele kosten met € 20.000 te verlagen. Door het groot onderhoud in 2019, aan de technische installatie, besparen we € 10.000 euro op de energiekosten. Het is ons in 2 jaar gelukt om de besparing van € 30.000 te realiseren.

Op het groot onderhoud 2019 hebben we een subsidie aanvraag van € 63.801,56 gedaan bij Stimulering Bouw en Onderhoud van Sport-accommodaties 2019.

Den Kriek is vooral bekend vanwege de zwembaden, maar het gebouw herbergt nog meer ruimtes. Als gevolg van het accommodatiebeleid van de Gemeente zijn veel kleine, vooral culturele, verenigingen op zoek naar een geschikte ruimte om hun geliefde hobby's te kunnen uitvoeren.

Den Kriek Waar sport en cultuur samenkomen!

Den Kriek en Breez' Harmony hebben samen met Gemeente onderzocht of 1 van de ruimtes in Den Kriek zo verbouwd kan worden dat de ruimte onderdak kan bieden aan diverse verenigingen. Dit is vertaald in een Businessplan “*Den Kriek Waar sport en cultuur samenkomen!*” d.d. mei 2019.

Dit initiatief wordt ondersteund door Breezand Belang, Breez' Harmony, Kop Groep Bibliotheken, Sans Souci, Mokuz, Zwem- en Waterpolovereniging Oude Veer, Bootcamp Breezand, Triathlon- en zwemclub Oude Veer, SlimFit diëtist, AquaSlimFit en t'Voetenparadysje.

Exploitatie

De opdracht vanuit het raadsbesluit uit november 2017 was om met stabiele exploitaties en inzet van vrijwilligheid de 4 zwembaden in Hollands Kroon de komende 15 jaar open te houden. Het was echter niet eenvoudig met de cijfers van de Gemeente Hollands Kroon tot een juiste exploitatie te komen. We hadden hierbij een aantal uitdagingen die moesten worden opgelost:

- Een aantal kosten, die een stichting zou maken bij het exploiteren van een zwembad, bleken bij de Gemeente buiten de zwembadbegroting te blijven. Denk hierbij aan overige personeelskosten (kerstpakket/reiskostenvergoedingen), verzekeringen, kosten voor groot-onderhoud, administratiekosten, reclamekosten en een aantal abonnementskosten (internet/telefoon e.d.).
- Het verschil in loonkosten van het huidige personeel bij de Gemeente Hollands Kroon is 47% hoger dan wat de loonkosten zouden zijn bij gebruik van de CAO Zwembaden.
- De kosten voor groot onderhoud moesten inzichtelijk worden gemaakt om deze te kunnen verdelen over de komende 15 jaar.
- Sinds 1 januari 2019 is er een nieuwe regeling voor verenigingen en stichtingen die sportbeoefening aanbieden voor wat betreft de BTW. Deze organisaties vallen sinds dat moment onder de BTW-vrijstelling. De zwembaden zijn echter een netto-ontvanger van BTW wat een negatief effect heeft van ongeveer € 75.000 per jaar.
- De jaarlijkse subsidie van € 465.000 is voor de 4 zwembaden gezamenlijk, echter niet evenredig te verdelen. Het ene bad heeft meer ondersteuning nodig dan het andere bad.

Onderstaande uitgangspunten zijn een uitleg van de bijgevoegde begroting (Bijlage 1)

Uitgangspunten

Overname exploitatie

Om daadkracht te tonen en invloed te kunnen uitoefenen op het gebruik en beheer van de zwembaden is in de HOZE-groep besloten om te streven naar een overname van de exploitatie op 1 januari 2020. Dat zou betekenen dat het eigendom van de gebouwen overgaat en dat alle activiteiten onder de verantwoordelijkheid van de stichtingen komen.

Omzet

De tarieven voor zwemmen in Hollands Kroon liggen lager dan elders in het land. Daarom zullen de tarieven de komende jaren moeten stijgen. Daarnaast streven we naar vereenvoudiging en harmonisering van de tarieven. In bijlage 2 wordt de tarievenstijging berekend. Deze getallen zijn weer terug te vinden in de opgestelde begroting.

Personeel

Het huidige personeel zal zich inzetten voor het behoud van hun verworven rechten. Wij zijn er daarom vanuit gegaan dat het personeel in dienst zal blijven van de Gemeente met behoud van hun arbeidsvoorwaarden. De stichtingen zullen bij overname van de exploitatie het personeel van de gemeente inhuren tegen de tarieven volgens de CAO Zwembaden, zoals deze vermeld staan in bijlage 3. Op dit moment worden vacante uren ingevuld via een payrollconstructie. Als stichtingen willen we werken met eigen personeel. Dit zal het personeelsbeleid ten goede komen en zal ook de betrokkenheid van het personeel met de baden vergroten. Doordat nieuw personeel door de stichtingen zal worden aangetrokken, vallen deze onder de CAO Zwembaden. Het personeel dat in dienst zou moeten komen van de stichting is apart vermeld in de begroting.

Groot onderhoud

Voor de reservering van groot onderhoud is gebruik gemaakt van de gegevens zoals de KNZB deze heeft opgesteld. Dit is opgenomen in bijlage 4. De KNZB ging uit van een initiële eenmalige storting in de reserve en daarna 15 jaar lang een jaarlijkse dotatie van € 146.993. Deze uitgangspunten hebben wij overgenomen in onze begroting.

In 2018 zijn reeds grote investeringen gedaan door Zwembad Den Kriek en Zwembad De Wirg. Wanneer je de uitgaven van 2018 invult in het overzicht van de KNZB zou er eind 2018 nog een reservering moeten zijn van € 623.274. De huidige stand van de reserve zoals de Gemeente die op dit moment heeft is € 1.206.221. Deze is dus hoger dan wat benodigd zou zijn, echter is door de gemeente aangegeven dat de huidige reserve bestemd is voor uitgaven tot en met 2022. In het overzicht van de KNZB is te zien dat de reserve in 2022 € 1.211.246 zou moeten zijn. Dit komt dus nagenoeg overeen.

Energiekosten

Bij overname van het gebouw zullen de energiecontracten ook moeten worden overgesloten. De huidige tarieven zijn opgevraagd bij Nuon Grootzakelijk. De grootzakelijk tak van energiebedrijven werkt met dagprijzen. Door het huidige verbruik in te vullen met de tarieven die de Nuon heeft aangeboden komen we tot de genoemde energieprijzen. Dit alles is uitgewerkt in bijlage 5.

Niet aftrekbare BTW

Zoals reeds genoemd is vanaf 1 januari 2019 de BTW-vrijstelling van toepassing op sportverenigingen- en stichtingen. Aangezien sport was belast tegen het lage tarief en alle kosten (op water en voedsel na) zijn belast met het hoge tarief zorgde dit jaarlijks voor een teruggaaf van BTW. Deze teruggaaf vervalt dus. De bedragen in de begroting zijn allemaal exclusief BTW. Onder de algemene kosten bij niet aftrekbare BTW is het saldo aan niet aftrekbare BTW vermeld. Dit bestaat uit een bate (je hoeft geen BTW meer af te dragen over je omzet) en een last (de te ontvangen BTW op inkopen). Dit resulteert in een totale extra kostenpost van ongeveer € 75.000 per jaar.

Overige kosten

Voor de hierboven nog niet toegelichte kosten is uitgegaan van cijfers uit de begroting van Zwembad Den Kriek, daarnaast zijn prijzen opgevraagd bij leveranciers en is gebruik van gemaakt van eigen kennis en ervaring.

Resultaat

Wanneer de resultaten van de zwembaden onder beheer van de stichtingen worden vergeleken met de resultaten zoals deze onder beheer van de gemeente zijn, kan geconcludeerd worden dat deze aanzienlijk lager zijn bij beheer door de stichtingen. Dit wordt veroorzaakt doordat in de begroting van de stichtingen wordt uitgegaan van het jaarlijks reserveren voor groot onderhoud, dure verzekeringen die moeten worden aangegaan en een groot BTW nadeel. Daarnaast zijn de energieprijzen in 2019 sterk gestegen. Bovendien zijn kosten, die de gemeente nu ook heeft, maar niet worden belast op de zwembaden, in de begroting van de stichtingen wel meegenomen. Daar tegenover staan aanzienlijk lagere personeelskosten.

Wanneer de reservering voor groot onderhoud en het BTW-nadeel buiten beschouwing worden gelaten, wordt in 2019 een negatief resultaat behaald van € 544.000. Dit neemt tot en met 2021 af tot een negatief resultaat van € 467.000. Deze grote daling wordt veroorzaakt door de sterke tariefstijging die we willen doorvoeren in 2020 en 2021.

Vanaf 2022 neemt het negatieve resultaat weer toe met ongeveer € 11.500 per jaar. Dit wordt veroorzaakt doordat de kosten 2 keer zo hoog zijn dan de opbrengsten. Dit betekent dat wanneer de kosten met 2,5% (aangenomen als inflatie) stijgen, de omzet met 5% zal moeten stijgen om hetzelfde resultaat te behalen. Gezien de voorgenomen tariefstijgingen in 2020 en 2021 is dit niet realistisch en is ook voor de omzet een stijging van 2,5% aangehouden.

Concluderend

De vier partijen die met elkaar samenwerken om de vier baden te gaan exploiteren hebben hard gewerkt om tot een reële meerjarenbegroting te komen. De werkelijke uitspraken van de gezamenlijke conclusie luiden: “Dit is het” en “Mooier kunnen we het niet maken.” Graag hadden we gezien dat bepaalde ingrepen zouden kunnen leiden tot lagere bedragen. Echter het risico dat de stichtingen bij tegenslagen om hulp en extra steun naar de raad zal moeten komen willen we niet lopen.

De resultaten zoals ze nu in de begroting staan komen echter wel in de richting van de toegezegde bedragen voor jaarlijkse subsidie, achterstallig onderhoud en correctie vanwege de BTW-tegenslag. Het lijkt dus weldegelijk mogelijk om de zwembaden meer rendabel te maken.

Omdat vanaf 2022 de resultaten met ongeveer € 11.500 afnemen (€ 2.875 per bad) zal op de jaarlijkse subsidie ook de inflatiecorrectie toegepast moeten worden, om in de toekomst niet in de financiële problemen te komen.